

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an 36 coroane (18 Lei)
Pe jumătate de an 18 " (9 ")
Pe un pătrar de an 9 " (4 ")
Un număr 70 fileri (35 bani)

Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarele cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărățune și inserțiuni: administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 20 cor., până la 200 de cuvinte 25 cor., de aci în sus 30 cor.

Nr. 344 B. ex 1920.

Onoratului cler și iubitului popor credincios din Eparhia ortodoxă română a Caransebeșului.

Onoraților deputați ai Sinodului eparhial!

Dupăce Prea Sfinția Sa Domnul Episcop al Eparhiei noastre, Dr Miron E. Cristea, a ocupat scaunul de mitropolit primat al României, catedra episcopescă, scaunul episcopesc în Eparhia noastră de Dumnezeu scutită a Caransebeșului a devenit vacantă.

În urma acestei vacanțe Consistorul nostru, având în sensul §-lui 98 și respective § 121 punct 11. din statutul organic să stăruiască, ca alegerea de Episcop să se îndeplinească în restimp de trei luni, s'a pus în înțelegere cu Prea Sfințitul. Domn Episcop al Aradului Ioan I. Papp, căruia, ca locțiitoriu de mitropolit îi revin drepturile statutare ce aparțin mitropolitului, și astfel Prea Sfinția Sa cu literile sale ddto 15/28 Februarie a. c. Nr. 75 M. ne comunică, că terminul pentru alegerea de episcop l-a fixat pe 8/21 Martie a. c., Dumineca a patra din sfântul Post, în care ne aflăm.

Deci, în virtutea §-lui 90 din statutul organic, Consistorul diecezan convoacă și prin aceasta declară de convocat Sinodul extraordinar al Eparhiei Caransebeșului pentru alegerea de Episcop pe 8/21 Martie a. c., Dumineca a patra din sfântul Post, în care ne aflăm, la biserica catedrală din Caransebeș, la 9 oare antemeridiane.

Caransebeș din ședința consistorială ținută în 19 Februarie (3 Martie) 1920.

Președintele Consistorului:

Filaret Musta m. p.
arhimandrit, vicariu episcopesc.

Cuvântarea

comisarului mitropolitan a I. P. C. Sale arhimandritului **FILARET MUSTA**, cu care a deschis congresul național-bisericesc electoral pentru alegerea de mitropolit, ținut în 14, 27 Februarie 1920.

Mărit Congres!

Abia sunt trei ani și jumătate decând s'a făcut alegerea de mitropolit al provinciei noastre mitropolitane, și acum măritul congres național-bisericesc s'a întrunit din nou pentruca să curme sedisvacanța, ce durează acuma de un an și jumătate.

În acest scurt interval, și cu deosebire, îndată după intrarea sedisvacanței, s'au întâmplat din voia lui Dumnezeu prefaceri visate și dorite de cei mai buni ai noștri, dară realizarea lor, de noi nesperată în așa timp scurt. Noauă ne-a fost dat să vedem cu ochii visul realizat. Nu voi afirma un neadevăr, dacă cutesc să spun, că cu toții am fost surprinși de neașteptata realizare a visului secular, și lumina strălucitoare a zilei de bucurie aproape ni-a luat vederea ochilor noștri îndăcinați numai cu zbuciumul sufletesc al poporului nostru și cu lumina palidă a vieții noastre naționale. Se făuriau lanțuri pentru sugrumarea noastră culturală, pentru răpirea școlilor noastre și pentru încătușarea libertății noastre naționale bisericești. Și iată, când pericolul era mai mare, ca prin farmec s'a prăbușit puterea protivnicilor noștri, puterea celor ce pândiau după viața noastră culturală, libertatea noastră națională bisericească. La Alba-Iulia, prin voința poporului nostru s'a decretat alipirea noastră la vechiul Regat, și astăzi, când ne întrunim în acest congres electoral, aceasta alipire este decretată și prin corpurile legiuitoare astfel, că astăzi nu ni mai leagă mâinile și conștiința cătușele puternicilor de ieri, pentrucă ne aflăm pe pământul liber al statului român, al României Mari. Trecerea dela ziua de ieri la cea luminoasă de astăzi, dela încătușare la libertate, a fost repentină, fulgerătoare. Și biserica noastră, zdrobite fiind cătușele de pe corpul național, este în drept a se simți ușurată, a respira liberă între marginile organizațiunii ei constituționale, bazate pe statutul organic.

Mărit Congres!

În anul 1916 s'a săvârșit alegerea de mitropolit sub greutatea îngrijorării pentru viitorul bisericii și neamului nostru românesc, îngrijorării pentru ziua de mâine. Astăzi, când nu mai plutește deasupra noastră greutatea stăpânirii străine, avem să facem alegerea de mitropolit pe baza statutului nostru organic, a legii noastre fundamentale bisericești, fără considerante politice în deplină siguranță politică, având în vedere

numai eminentele interese bisericești, dorind ca biserica noastră mitropolitană, să-și primească prin alegerea noastră mitropolit în persoana unui bărbat, carele să ne ofere cea mai plină garanță că sub conducerea lui prin conlucrarea corporațiilor și organelor noastre bisericești mitropolitane, mitropolia voastră în cadrele bisericii noastre ortodoxe a României, va face cele mai bune progrese pe terenul religios-moral și cultural;

în persoana unui bărbat, care să ne ofere garanța că dragostea frățească și pacea, armonia cea mai bună va domni în întreaga noastră activitate bisericească spre binele și fericirea bisericii și neamului nostru;

în persoana unui bărbat, carele să fie pătruns de adevărata iubire față de biserica noastră strămoșească ortodoxă, față de așezămintele ei canonice, față de organizația ei constituțională;

în persoana unui bărbat luminat, care să strălucească prin virtuți creștinești și cetățenești, care să fie un exemplu viu de religiozitate și moralitate, propăgător și sprijinitor al culturii noastre naționale.

De un astfel de bărbat avem trebuință, Mărit Congres, pentrucă numai un astfel de bărbat, stând în fruntea bisericii, se va putea face față curentelor destructive, cari amenință viața noastră bisericească și națională.

Spiritul de care sunt conduși, calitățile cu cari sunt înzestrați arhieriei puși în fruntea bisericii, se resfrânge asupra întregului corp al bisericii. Spiritul și calitățile lor pătrund pe credincioși, îi înalță și-i atrag, sau îi înstrăinează și-i resping.

Cu cât arhieriei puși în fruntea bisericii, sunt mai pătrunși de învățăturile ei, de religiozitate și moralitate, de corectitate în conducerea afacerilor bisericești; cu cât vor fi mai luminați și înfrumșețați cu virtuți creștinești și caracter nobil; cu cât mai mult vor respecta așezămintele și instituțiunile noastre bisericești, cu atât mai mult se va ridica demnitatea și vaza bisericii, cu atât mai mult se vor întări legăturile credincioșilor cu dâșii, și cu atât mai mult se va întări biserica față de ceice atentează la întregitatea ei, față de curentele destructive, cari tind dacă nu la totala ei nimicire — ceia ce este imposibil de a se ajunge — dară totuși la slăbirea ei, la înstrăinarea credincioșilor față de biserică și de instituțiunile bisericești, la împedecarea activității ei luminoasă și salvătoare de suflete și de naționalitate.

Mărit Congres!

La erumperea războiului mondial, mulți, foarte mulți, față de jertfele grozave în sânge omenesc ce a înghițit fiorosul război, se mân-

găiau cu speranța, că războiul va fi o școală moralisătoare; că omenimea va eși mai religioasă, mai morală; că iubirea frățească va îmbrățișa pe oameni, că omenimea va eși întinerită și curățită prin sângele curs în șiroae din floarea omenească.

Durere însă, că după cum vedem și esperiem, cei de părere contrară, au avut dreptate! Se pare că șiroaele de sânge vărsat în abundență, că cruzimile războiului au tâmpit în foarte mulți, simțămintele religioase și morale. Contactul cu pături antireligioase, antinaționale, și antisociale, a inficiat ca o boală contagioasă o lume întreagă. De aci rezultă silințele, ce se duc pe alocurea pentru resturarea ordinii sociale și a ordinii religioase morale. Materialismul amenință a înăbuși altruismul și tot ce este ideal. O mică floriceică s'a ivit sfioasă ca fruct al iubirii frățești; a răsărit pe ruinele fumegânde ale războiului, pe ruinele căminurilor familiare distruse, și aceasta este, înființarea de instituțiuni umanitare: asiluri și orfelinate.

Am atins acestea în trecut, neavând intențiunea de a enumera în special toate mizeriile, cari s'au ivit în urma războiului, și de a face o descriere a situațiunii sociale de astăzi și a problemelor ce sunt de rezolvat, ci numai pentru ca să constat, că acuma ca nici odată este necesară o activitate intensivă a bisericii; acuma mai mult ca nici odată trebuie biserica să pășască cu toate mijloacele ei spirituale și morale la vindecarea ranelor produse de războiu pe corpul societății omenești. Acuma ca nici odată este de lipsă ca biserica să-și desvolte întreita ei chemare, activitatea învățătoarească, preoțească și guvernătoare, pentru ca să-și îplinească misiunea ei dumnezească, spre a feri pe credincioși de cursele viclene ce li se pun de vrăjmași văzuți și nevăzuți, de apostoli minciñoși, cari tind la răsturnarea ordinii sociale; să feriască pe credincioși de învățăturile gâdilitoare de urechi, cari se pot furișa în inimile lor spre a-i duce la înstrăinarea de biserică și neam, și la pierderea sufletească.

Biserica își va putea îndeplini misiunea ei dumnezeiască, dacă va avea organe corăspunzătoare acestei dumnezești misiuni; dacă va avea organe devotate ei, și însuflețite de înalta lor chemare, — dacă va avea arhieriei pururea treji și priveghietori, conștii de înalta lor demnitate și datorință; arhieriei cari să nu fie copleșiți de valurile daraverilor, ci să fie caractere integre, înzestrați cu calitățile enumerate ce se recer dela arhieriei, suflete luminate și inimi aprinse de focul dragostei pentru biserică și credincioși, — vase alese, în cari darul Duhului sfânt, chemat asupra lor, să se și sălăș-

luiască și petreacă necontentit, căci numai astfel va fi binecuvântată activitatea lor pastorală.

Măritul Congres!

După legea noastră fundamentală biserică, — statutul organic — măritului congres îi revine acuma dreptul și datorința să aleagă prin votul său în fruntea mitropoliei noastre un nou mitropolit.

Având în vedere că biserica e instituțiune dumnezească, și că ea ca atare trebuie să aibă în fruntea ei arhieriei, cari să corăspundă dumnezeștei instituțiuni, — deci și mitropolia noastră trebuie să aibă un mitropolit corăspunzător postulatelor atinse de mine, — mă văd îndatorat a constata și, deci, a atrage atențiunea Măritului Congres asupra enormei răspunderi, ce o are Măritul Congres înaintea lui Dumnezeu, a bisericii și a națiunii noastre în momentul de față.

Nu mă îndoesc nici un moment, că fiecare domn deputat este conștiu de seriozitatea și gravitatea momentului, și că fiecare are dorința de a contribui cu votul său la o alegere fericită pentru biserică și națiune.

Da, Mărit Congres, nu mă îndoesc nici un moment despre acestea. Totuș am aflat de bine ca să espun cele până aci, pentru că am socotit a fi de folos cele ce le-am zis, și aceasta cu atât mai vârtos, căci, Mărit Congres, după părerea mea, cu această alegere, o eră nouă să începe în viața noastră politică și biserică. O eră nouă în viața politică, pentru că alipiți fiind de vechiul Regat al României, a încetat lupta, ce biserica noastră avea să o poarte pentru libertatea ei și pentru apărarea limbii și legii poporului credincios. O eră nouă în viața biserică, fiindcă prin alipirea românilor la vechiul regat, a căzut păretele politic despărțitor dintre biserica noastră mitropolitană și biserica ortodoxă din vechiul Regat, cu carea astfel mitropolia noastră întră în strânsă legătură de uniune.

Se începe o eră nouă în viața noastră politică biserică, și dorința mea ardentă este, precum va fi și a tuturor fiilor bisericii noastre, ca această eră nouă, pe carea o sperăm a fi fericită, să înceapă și cu alegerea fericită a unui vrednic mitropolit.

Cerând și eu acum, în fața Măritului Congres, ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu, declar Congresul național biserică electoral de deschis.

O problemă bisericească de cea mai mare importanță

de preotul **C. Morariu.**

(Urmare)

Iată statutele aprobate de guvernul din Cernăuți:

§ 1. Societatea se numește „**Institutul biblic românesc**” și se află în Suceava, Bucovina.

§ 2. Scopul ei este tipărirea de scrieri religioase, morale și de părți ale Sfintei Scripturi în limba cea mai ușoară poporala, înțeleasă de neamul românesc de pretutindeni, precum și răspândirea lor cu prețuri minimale.

§ 3. Mijloacele pentru realizarea acestui scop sunt: Taxele membrilor societății, colecte și daruri benevole, veniturile din vânzarea scrierilor tipărite de societate.

§ 4. Membrii societății pot fi a) *ordinari* plătind pe an taxa de 10 cor; b) *fundatori*, plătind numai odată 1000 de cor.; c) *onorari*, numiți de adunarea generală, la propunerea comitetului, pentru merite deosebite întru promovarea vieții religioase și morale la Români îndeobște; d) *spriznitori*, plătind pe an 50 de bani. Cei cu taxele anuale, neplătind într'un an, se privesc ca ieșiți din societate. Membrii se primesc de comitet. Ei pot fi și refuzați fără motivare. În acest caz li stă deschisă calea de apel în scris la adunarea generală.

§ 5. Societatea e administrată: a) de adunarea generală, b) de comitet. Adunarea generală ordinară se întrunește odată în an, anunțându-se cu opt zile înainte în „Foaia societății Institutul biblic românesc”, și fiind condusă de președintele sau substitutul lui, fără privire la numărul membrilor prezenți. Ea descarcă comitetul cel vechiu, alege pe cel nou care poate fi sporit până la 11 inși, și mai alege doi controlori cari să revizuiască ori și când averea societății și să raporteze amănunțit adunării generale. Hotărârile acestei adunări se iau ca majoritatea voturilor celor prezenți și, pentru fixarea lor în procesele verbale, președintele designează un grefier ad hoc.

În comitet sunt 5 membri, 3 preoți și 2 mireni. Ei se constituiesc singuri ca președinte, vicepreședinte și casier, și se vor constitui și ca alți însărcinați cu afaceri ale societății, când numărul acestora s'ar spori, fiind membrii preoți totdeauna în majoritate. Președintele sau locuitorul lui conchiamă comitetul ori și când la sfat dar numai întâiul represintă societatea în extern. Controlorii și comitetul pot cere președintelui, la caz de trebuință, să conchieme adunări generale extraordinare.

§ 6. Membrii ordinari, fundatori și onorari au dreptul să aleagă și să fie aleși, și iau parte la adunările generale cu vot decisiv, iar cei spri-

zătorii numai cu vot consultativ și n'au dreptul de alegere.

§ 7. Certele membrilor, iscâte din pricina afacerilor societății, se aplancază definitiv de un membru delegat al comitetului și de câte un membru ales de părțile litigante.

§ 8. Societatea poate fi dizolvată numai prin o hotărâre a adunării generale ordinare, luată cu $\frac{2}{3}$ din voturile de față. În acest caz averea ei trece la societatea „Școala Română” din Suceava.

În Iulie 1912 ne-am adunat într'o clasă a liceului de copile din Suceava preoții Mihai Sârbul, Dimitrie Cărbune, directorul Dr Eusebie Popovici, eu și profesorul gimnazial, fiul meu Victor, și am dat statutele spre aprobare la guvern și „Virtutea creștină”, tom I, la Consistoriu, ca să fie aprobată din punctul de vedere al ortodoxiei ca carte a Institutului biblic.

La 7 August v. 1912 ne-am adunat iarăși în locuința părintelui Sârbul, unde s'a adresat primul proces verbal și s'a constituit comitetul; Sârbul-președinte, Dr E. Popovici-locuitor, Cărbune-redactor al foii, eu-casier și fiul meu Victor, secretar.

Aproape tot materialul tipărit în cele trei numere ale foii este scos din cărțile ce mi le-a trimis doamna Callimaki. Răsplată sigură are la Cel de sus.

Întâiul număr al foii s'a hotărît să se tipărească în 5000 de exemplare, broșura pentru doamna în 1200 exemplare de lux și, după dorința ulterioară a doamnei, și în 4000 de exemplare mai simple, pentru cari doamna a plătit separat 400 de lei și cari a dorit să se vândă cu câte 20 de bani exemplarul în folosul Institutului. Toate tipăriturile acestea au costat 940 de coroane, așa că din mia de lei a doamnei, schimbată cu 950 de coroane, 10 coroane au rămas în casa societății.

La 20 Octombrie v. 1912 comitetul societății s'a presintat Î. P. S. Mitropolit Vladimir de Repta, dela care a primit binecuvântarea arhierescă și întâia rată de 100 din suma de 1000 de coroane, cu care Î. P. S. Să s'a înscris ca membru fondator al societății, solvind ulterior toate ratele.

La 19 II 1913 doamna Callimaki mi-a trimis 8000 de lei, schimbați prin Banca generală română din București cu 7385 de coroane, în scopul stereotipiei Noului Testament ca prima carte a Institutului biblic. Am adaos și suma aceasta la celelalte sume depuse la Banca Raiffeisiană din Pătrăuți pe Suceava, unde până la 1 Iulie 1916 Institutul biblic avea 10.729 de

coroane și 66 bani. Mai abonând doamna cu 100 de lei o sută de exemplare din „Foiaa Institutului”, domnia Sa a jertfit, până acum pentru acest Institut suma totală de 9500 de lei.

Conform cu dorința doamnei Principese comitetul societății a cerut dela I. P. S. Metropolit Repta aprobarea tipării Noului Testament și a și primit-o cu scrisoarea din 29 Aprilie (12 Maiu) 1913 Nr. 77. Vrând însă să executăm tipărirea cărții sfințe, ne-am împiedecat de împrejurarea că nici una din edițiile existente nu se potrivea cu scopul nostru. Atunci m'am apucat eu, în înțelegere cu doamna Principesa, să fixez un manuscris potrivit al Noului Testament după 7 ediții ce le aveam la îndămână, am tot trimis părți din el doamnei ca să le revadă după Biblii franceze, engleze și altele, și ne-am hotărât să dam toată lucrarea astfel pregătită Consistoriului din Cernăuți spre aprobare. Până pe la sfârșitul anului 1913 am fost gata cu manuscrisul și l-am trimis domnei. De atunci și până acum am stagnat tot timpul din pricina turbării fără părechie a mult slavitei culturi și civilizații umanistice.

Ca cărți ale Institutului biblic au fost aprobate: „Virtutea creștina”, tom. I, cu scrisoarea prezidiului consistorial din 26 Septembrie (9 Octombrie) 1912 Nr. 194 și „Rugăciunea este suflarea sufletului”... cu scrisoarea aceluiași prezidiu din 2/15 Maiu 1913 Nr. 79. Întâia carte este Noul Testament. Spre aprobare se află la Consistoriu: „Virtutea creștina”, tom. II și III, și „Sfaturi pentru tineret”, prelucrare după I. C. Ryle, carte ce am primit-o dela doamna Callimaki.

Pe când în 1911 puneam la dispoziția Institutului biblic 14 broșuri spre tipărire, acum pot adăoge le ele încă 7: 1. Rugăciunea este suflarea sufletului... 2. Epistola către frați. Cetiți, cetiți, cetiți... 3. Sfaturi pentru tineret. 4. Virtutea adevărului creștin.* Lăsând la o parte modestia care numai e la locul său, când e vorba de supremul bine obștesc, eu afirm cu toată tăria că acestea 21 sau 22 de broșuri sunt de ajuns pentru orice carturar român cu mintea sănătoasă, ca să-l pue pe gândurile cele mai serioase și să-l înduplece la secarea izvorului păcatelor sale și ale altora.

Putem să ne închipuim la ce înalțime ideală s'ar avânta atât de deșteptul nostru neam, dacă suprema autoritate bisericească română s'ar pune

* În 1910 am ridicat dela banca din Pătrăuți întreaga avere a Institutului biblic în suma de 12.742 cor. 69 b., am împrumutat din ea zece mii de coroane doamnei Callimaki, iar restul de 2742 cor. 69 b., după substragerea a 127 cor. 30 b. — taxa de stampilare l-am schimbat cu 1188 de lei și l-am depus la „Banca românească” din Cernăuți pe carnetul de economii Nr. 68.

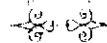
* Ca broșură a Institutului biblic s'ar putea tipări și „Binele cel mai mare din lume”, dacă s'ar prelucra în limbă cu totul populară. Doamna Callimaki și dorit aceasta dar încă n'am apucat a o face.

cu toată trageră de inimă în fruntea Institutului biblic, dacă toți preoții noștri, vrednici de a purta cu cinste condeiul, ar colabora la acel Institut, și dacă an după an scrieri temeinice în milioane de exemplare și cu prețurile cele mai minimale s'ar răspândi nu numai în masele poporului de jos, ci absolut și în toate păturile intelectualilor noștri. Atunci abia, fiind tot Românul desăvârșit în Cristos Isus (Colos. 1, 28) astfel, încât să poată zice cu deplină conștiință și convingere: „Cristos îmi este viața mea!” (Filip. 1, 21), vom fi toți și toate mădularile Fiului lui Dumnezeu și El va fi capul corpului nostru național deplin sănătos, sau El va fi vița și noi vom fi mladițele aducătoare de cea mai bogată roadă caei să nu uităm nici odată că, fără de Dânsul nu putem face nimic, fără de Dânsul umblăm numai în întunec, în răutăți, în păcate și în moarte.

Înainte de câțiva ani foi românești au constatat următorul fapt: Un ostaș din armata creștina engleza, trimis de generalul său să studieze sterea religioasă-morală din România, a răspuns pe o stradă din București unui Român care l-a întrebat, cum a aflat starea aceasta: „Drept să-ți spun, domnule, că dacă n'ași fi știut că România este fără creștină, după cele ce le-am văzut mi se pare că ea încă nici nu este atinsă de duhul legii creștine!”

Cum că Biserica noastră este cu mult mai mult moartă decât vie, despre această, pe lângă pilda citată din ziarul „Dâmbovița”, mai adăog și cele ce urmează:

(Urmează)

Congresul național-bisericesc

Duminica în 22 Februarie n. la orele 9 a. m., s'a celebrat sfânta liturghie în biserica catedrală prin Prea Sfinția Sa, părintele episcop Ioan I. Papp asistat de Preacuvioșii Lor, arhimandritii Dr Iosif Tr. Badescu și Romian R. Ciorogario, de protopresbiterii Andreiu Ghidiu și Nicolae Borza și de prof. sem. Aurel Popoviciu.

La încheierea sfintei liturghii s'a oficiat serviciul divin al chemării Duhului Sfânt.

Răspunsurile liturgice le-a dat un cor bine disciplinat, compus din elevi seminariați și meseriași condus de revizorul școlar Candid Popa.

După terminarea serviciului divin constatându-se, că au fost prezenți membrii congresuali în numărul recerut de Statutul organic, au să fie prezenți 46 — și fiindcă deputații aflați în București și-au anunțat sosirea Duminică seara — deschiderea solemnă a Congresului s'a amânat pe Luni în 23 Februarie n. la orele 9 a. m. în sala cea mare a județului.

Sedința primă

Deputații intrându-se Luni în 23 Februarie nou la orele 9 a. m. în sala județului Sibiu, la propunerea I. P. Cuvioșiei Sale Dlui Dr Ilarion Ruscariu să esminte o deputațiune constătătoare din dnii: arhimandrit Dr Iosif

Tr. Badescu, Dr. Iosif Blaga și Dr. Gavril Cosma, care să invite pe Prea Sfinția Sa Domnul Episcop Ioan I. Papp prezidentul congresului congresului la ședință.

Prea Sfinția Sa vine însoțit de membrii deputațiunii și ocupă locul presidial având la dreapta pe I. P. C. Sa arhimandritul Filaret Musta, vicar episcopesc în Caransebeș.

În mijlocul unei liniști sărbătorești P. S. Sa Dl. prezident Ioan I. Papp citește cu voce sonoră și clară următoarea vorbire:

Domnilor Deputați!

În temeiul Statutului organic, ca lege fundamentală pentru întreaga biserică noastră ortodoxă română de dincoace de Carpați, și special în temeiul concluziunii congresual Nr. 142 din 1886, termenul pentru întrunirea noastră în congres era indicat pe ziua de 1/14 Octombrie 1918, și în scopul acestei întruniri Consistorul nostru mitropolitan a și luat de cu vreme demersurile prevăzute în §-ul 151 din legea pomenită, și despre aceasta a în-cunoștințat și Coroana pe calea sa, cu actul din 25 Mai Nr. 137 M.

Acestea demersuri însă s'au zădărnicit prin faptul că rezoluțiunea Coroanei n'a urmat în timpul de a face posibilă convocarea și întrunirea noastră la termenul statutar, ceea ce a determinat pe părintele Mangra, mitropolitul de atunci al bisericii noastre, să ne convoace pe noi episcopii sufragani la Budapesta, spre consultare asupra măsurilor de urmat în acea situație creiată de împrejurări neatârnatore de voința și putința noastră.

Dând urmare acelei convocări telegrafice, atât I. P. S. Miron, atunci episcop al Caransebeșului, acum arhiepiscop și mitropolit al Ungro-vlahiei, exarh al Plaiurilor și primat al României cât și eu am plecat imediat la Budapesta, unde în ziua de 29 Septembrie (12 Octombrie) 1918 convenind toți trei, ne-am informat imediat, că Coroana, încă la 24 Sept. nou din același an, a luat la cunoștința aprobătoare demersurile făcute de Consistorul nostru mitropolitan în scopul întrunirii congresului și ne-am mai informat și despre aceea, că notificarea rezoluției Coroanei întârzie numai din motivul, că referentul afacerii din ministeriu absentase dela birou, fiind dus în concediu.

Primind tot atunci și asigurarea, că notificarea întârziată a rezoluției Coroanei va urma în timpul cel mai apropiat, am combinat un nou termen de întrunire a Congresului ordinar și l-am statorit în deplin acord pe Duminica din 21 Octombrie (3 Nov.) același an, ca astfel în intervalul de timp să se poată satisface și celorlalte postulate ale §-ului citat.

Dar această combinație a noastră încă n'a putut lua ființă de aceea, că prevedința divină în sfaturile sale necuprinse de mintea omenească a chemat dintre noi pe pomenitul mitropolit, care în ziua de 1/14 Oct. 1918, deci a treia zi după consultarea avută, a adormit pe vecie în mod subit.

În fața acestui adevăr și fapt nestrămutabil, noi ca și creștini nu puteam și nu putem face altă, decât ridicând ochii inimii la tronul dumnezeirii, să i-ne închinăm cu smerenie și mulțămindu-i pentru toate câte le face cu noi după blândețele sale, să zicem cu psalmistul: „Cât s'au mărit lucrurile Tale Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut“ (Ps. 103 v. 25), iar răposatului să-i cerem dela Domnul odihnă, de care și așa nu a avut parte în viața sa zbuciumată de pe pământ.

Devenind astfel scaunul de arhiepiscop și mitropolit în vacanță, și având în vedere dispoziția §-ului 156 din legea noastră organică, în temeiul căreia, convocarea Congresului electoral are să urmeze în termen de cel

mult trei luni dela răposarea mitropolitului, am avut în vedere și dispoziția §-ului 147 din aceeași lege, în temeiul căreia conducerea congresului în absența mitropolitului îi revine episcopului celui mai bătrân în funcțiune, căruia îi revine și președerea și conducerea afacerilor Consistorului mitropolitan chemat a lua dispozițiile pentru convocarea congresului.

(Urmează)

Unificarea bisericii ortodoxe.

În senatul român din București s'a desbatut în ședința din 5 Februarie 1920 chestiunea privitoare la unirea bisericii ortodoxe a Basarabiei, a Bucovinei, a Ardealului, a Banatului, a Crișanei și a celei din părțile ungurene cu biserică vechiului regat.

Proiectele de legi, votate de senat sunt următoarele:

primul proiect:

Art. unic. — Biserica ortodoxă a Basarabiei, a Bucovinei, a Ardealului, a Banatului, a Crișanei și cea din părțile ungurene se unește pentru vecie cu Biserica vechiului Regat, alcătuind o singură Biserică Autocefală Ortodoxă Română, a cărei autoritate supremă este și va rămânea Sf. Sinod al Sf. Biserici Ortodoxe autocefale a României întregite.

Al doilea proiect de lege:

Art. I. Articolul 10 din „Legea pentru alegerea Mitropoliților și Episcopilor Eparhioți, cum și a constituiri Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române, și pentru înființarea Consistorului superior Bisericesc“, — modificată prin legea din 18 Decembrie 1911, se modifică astfel:

„Sfântul Sinod al Sfinței Biserici Autocefale Ortodoxe Române se compune din toți Mitropoliții, Episcopii, Eparhioți și Arhierii titulari ortodocși ai României întregite“.

Art. II. — Articolul 10 din aceeași lege se modifică, adăugându-i-se ca ultim alineat următoarele:

Chiriarhiile ortodoxe din țările alipite Regatului vor trimite, până la definitivă legiferare, ca membri în Consistorul Superior Bisericesc:

Din Consistoriul Arhidiecezan, cu reședința la Sibiu, ca senat bisericesc 2 membri.

Din Consistorul Mitropolitan dela Sibiu ca senat bisericesc 1 membru.

Din Consistorul Diecezan al Aradului 2 membri.

Din Consistorul diecezan al Caransebeșului 2 membri.

Din Consistorul diecezan al Oradei-Mari 2 membri.

Din Consistorul diecezan al Clujului 2 membri.

Din Consistorul Arhidiecezan al Bucovinei 5 membri.

Dintre membrii congresului Bisericesc al Basarabiei 5 membri.

Facultatea de teologie din Cernăuți va trimite un membru.

Seminarul „Andreian“ din Sibiu tot un membru.

În ședința camerei dela 11 Februarie 1920 ministrul de culte, dl. *I. Borcea*, depune proiectul de lege, votat de senat, privitor la unificarea bisericii, dar care, în urma hotărârii clubului parlamentar al partidului național, nu s'a discutat încă în camera.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” cu sediul în Sibiu, publică concurs pentru ocuparea următoarelor posturi:

1. **Postul de secretar literar**, retribuit cu:

a) salar fundamental cor. 12.000;

b) bani de cvartir cor. 3600;

c) din 3 în 3 ani un adaus de 10% la salariul fundamental;

d) adaus de scumpete extraordinar cor. 12.000 anual, cât timp vor ținea împrejurările excepționale de scumpete;

e) un anumit procent din venitul curat al publicațiilor „Asociațiunii”, redactate de dânsul („Transilvania”, „Biblioteca populară”, „Biblioteca tineretului” etc.)

2. **Două posturi de funcționari**, retribuite cu:

a) salar fundamental de câte cor. 3600;

b) bani de cvartir de câte cor. 1080;

c) din 3 în 3 ani câte un adaus de 10% la salariul fundamental;

d) adaus extraordinar de scumpete de câte cor. 6000 anual, cât timp vor sta împrejurările excepționale de scumpete.

3. Atât secretarul literar cât și ceilalți 2 funcționari se aleg în mod provizor și, după serviciu mulțumitor timp de cel puțin un an, pot fi numiți în mod definitiv în posturile ce au ocupat, socotindu-li-le dela această dată și dreptul la pensie.

4. Dela secretarul literar se cere să bibă, pe lângă pregătire academică, și un trecut pe terenul literar și pe acela al culturii noastre naționale, și să-și ocupe postul până 1 Aprilie n. a. c., având a satisface îndatoririlor prevăzute pentru postul său în statutele, regulamente și pragmatica de serviciu a funcționarilor „Asociațiunii”.

5. Dela cei doi funcționari se cere să aibă cel puțin 4 clase secundare sau civile, să aibă scrisoare frumoasă, eventual să știe scrie și cu mașina; unul dintre ei având să îndeplinească și agendele de arhivar.

În genere acești doi funcționari vor avea să îndeplinească lucrările și să satisfacă îndatoririle fixate pentru dânsii în regulamente și pragmatica de serviciu, cum și a urma îndrumările prezidentului și ale funcționarilor pe lângă cari vor fi detașați, în același timp ocupându-și și dânsii postul până la 1 Aprilie n. a. c.

Vor fi preferite persoane tinere.

La ultimele 2 posturi pot fi angajate și femei, dacă corespund cerințelor sus indicate.

6. Toți 3 funcționarii numiți mai sus vor avea să fie angajați exclusiv pentru „Asociațiune”, neputând ocupa alt post, iar secretarul literar nefiindu-i permis a redigia altă foaie sau altă publicațiune afară de publicațiunile „Asociațiunii”.

7. Petiția și celelalte acte de concurs se vor prezenta, până la 15 Martie n. a. c., comitetului central al „Asociațiunii”, Strada Șaguna Nr. 6.

Sibiu, din ședința comitetului central, ținută la 12 Februarie 1920.

A Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar.

ȘTIRI

Avis preoției din dieceza Caransebeșului.

Avizăm on. preoți, că adausul de scumpete în sumă de 300 coroane lunar pe sem. II. Iulie—Decembrie 1919 a sosit și se poate ridica contra chitanței în regulă dela Cassa diecezană din Caransebeș.

Moartea marelui istoric Al. D. Xenopol.

La București a încetat din viață în vârstă de 73 de ani, marele învățat și istoric al neamului Al. D. Xenopol, fost profesor de universitate la Iași. Marele mort era una din acele minți strălucite și unul din acele talente de elită ce fac mândria unui popor. Pe urma lui rămâne un nume ilustru și o operă monumentală (Istoria românilor, Ideile fundamentale ale istoriei și teneinice studii pe terenul economiei naționale), a căreia importanță a trecut de mult granițele țării sale, pentru a face cunoscut pe autorul lor în cele mai înalte cercuri culturale ale Apusului. Conferențier distins, Al. D. Xenopol a pledat în areopagele științifice ale Apusului cu competența savantului apreciat, de atâtea ori, pentru chestia neamului său. Glasul marelui savant a răsunit cu aceeași greutate la Sorbona ca și la Collège de France din Paris cum și în marile institute de cultură ale Belgiei la Bruxelles. Se coboară în pământ încununat cu un nimb de glorie, plâns de întregul pământ românesc și încunajat de stima și respectul tuturor. Odihnească în pace!

Fericiți cei milostivi....

Îndurerat de starea unei familii, al cărei cap e greu bolnav iar soția și șapte copii minori trăiesc în cea mai neagră mizerie într-un colț de bâracă afară de oraș — sublocotenentul Grigore Stanescu deschide (cu consimțământul comandei Regimentului 96 de Infanterie) o colectă cu suma de 100 cor. În câteva zile colecta ajunge suma de 2039 din contribuiri de câte 10—100 cor. subscrise într'un cerc restrins de doamne și domni din loc. Mihail Ursulescu, capul familiei ajutate, primește numita sumă vărsând lacrimi de mulțumită și îngânând o rugăciune ferbinte pentru sănătatea milostivilor. — Fapta dlui Stanescu merită să fie imitată cu atât mai ales, că în Caransebeș, pe lângă atâtea societăți cu fel de fel de scopuri, n'avem în aceste vremuri grele una de caritate pentru săracii neputincioși. Se vorbește, că doamnele din Caransebeș planuesc înființarea unei astfel de societăți... dacă nu cumva ne vom alege numai cu vorbe.

Resortul de culte pentru pregătirea puterilor didactice.

În scopul pregătirii cât mai bune a puterilor didactice care sunt actualmente în funcțiune, resortul de Instrucțiune publică, va organiza în cursul verei acesteia mai multe serii de cursuri de câte două luni de zile. Și anume: 1. Cursuri pentru cei 350 profesori practicanți, cari și-au făcut pregătirea în vara trecută la Cluj, ca profesori universitari de aici. Director al lor a fost numit dl N. Drăgan, profesor universitar. 2. Un curs pentru acei profesori de școli secundare, normale și civile, care au servit până în anul acesta școlar la școli ungurești. Aceste cursuri, de istorie, literatură, artă și geografie românească, se vor ținea la București, fiind urmate și de profesori din Bucovina și Basarabia. 3. Un curs pentru profesori români, de religie. 4. Cursuri pentru profesori unguri cari ar avea să predea în școlile secundare ungurești, istoria, literatura și geografia României. 5. Un curs pentru învățători dela orașe. Scopul acestor cursuri este ca să-i familiarizeze pe actualii învățători, a căror absolută majoritate mai înainte au funcționat la țară, cu atmosfera și cu nevoile orașelor noastre pentru a căror naționalizare trebuie să lucrăm din răspuneri. Învățătorilor din

chestiune li se vor da și toate cunoștințele necesare pentru a putea preda învățământul în școlile de țară. Acest curs se va ține la Timișoara. 6. Cursuri pentru acei învățatori cari înainte de școala normală n'au terminat 1 clase secundare și care din aceasta cauza nu se împărțeseră de ajutorul de serviciu care se da învățătorilor cu pregătire completă. Cursul va avea loc în Oradea-Mare. La sfârșitul acestor cursuri se va da un examen care va îndreptați pe învățatori la ajutorul în chestiune. 7. Cursul pentru învățatori unguri, sași și șvabi. În aceste cursuri li se vor împărți acestor învățatori cunoștințe de istorie și geografie românească, pe care vor trebui se le predea sistematic în școlile lor. Aceste cursuri se vor ține în mai multe centre din Secuime, Banat și părțile locuite de sași. 8. Un curs pentru învățatorii ajutoari pregătiți vara trecută la Săliște. Acest curs se va ține în cadrul școlii normale dela Deva. 9. Curs pentru conducătoarele de grădini și copii, se va ține la Brașov.

Consistorul mitropolitan. În ultima ședința a congresului naț. bis. a fost consistorul mitropolitan alcătuit pe senate, dupăcum urmează: a) În senatul strâns bisericesc: Ordinari: Romul Giorogariu arhim. Oradea-mare, Procopiu Givulescu protopresbiter Radna, Suplenți: Fabriciu Manoila protopresbiter Lipova, Iovian Mureșan protopresbiter Turda. b) În senatul școlar: Ordinari: Dr. George Ciuhandu protopop ref. Arad, Dr. Vasile Saftu protopresbiter Brașov, Andrei Bârseanu pres. „Asociațiunii” Sibiiu, Vasile Goldiș ministru București, Dr. Valeriu Braniceș șef de resort Cluj, Dr. Aurel Lazar avocat Oradea-mare. Suplenți: Gerasim Sârbu protopresbiter Belinț, Dr. Iosif Blaga dir. de liceu Brașov, Dr. Nic. Comșa prefect Sibiiu, Dr. Nicolae Zigre prefect Oradea-mare, Dr. Nic. Opreanu avocat Sănnicolaul-mare, Dr. Iosif Olariu prof. Caransebeș, c) În senatul episcopesc: Ordinari: Nic. Ivan arhimandrit Cluj, Dr. George Popoviciu protopresbiter Lugoj, P. Cosma dir. de bancă în retr. Sibiiu, Dr. George Dobrin prefect Lugoj, Dr. Petru Corneanu adv. Oravița, Dr. I. Marșeu prefect Arad. Suplenți: Dr. Aurel Crăciunescu profesor Sibiiu, Dr. Romul Veliciu prefect Arad, Aurel Moacă asesor Caransebeș, Andrei Horvat protopop Oradea-mare, Dr. S. Dragomir prof. univ. Cluj.

Cununie. Hortensia Birăuțiu-Popescu, Nicolae Bratu, căsătoriți. Sibiiu, 15 Februarie 1920.

Toți domni învățatori dela școlile primare din plasa Caransebeș sunt invitați la adunarea de con-

stituire a subsecției Caransebeș a „Asociațiunii generale învățătoresc” care se va ține Joi în 11 Martie n. a. c. la orele 10 a. m. în școala primară de stat din Caransebeș.

Convocator. P. T. membri ai „Sociațiunii femeilor române pentru înfrunșterea cimiterului gr. or. român” din Caransebeș se convoacă prin aceasta la adunarea generală, ce se va ține în ziua Duminică în 11 Martie st. n. 1920 la orele 3 p. m. în localul Casinei române cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul general al comitetului. 2. Raportul casarului și al comisiei de revizuire și votarea bugetului pe anul 1920. 3. Alegerea noului comitet. 4. Eventuale propuneri. Caransebeș, la 4 Martie 1920. *Elvira B. Cristea*, prezidenta subst. *Ilie Orăscu*, secretar.

Partea oficială

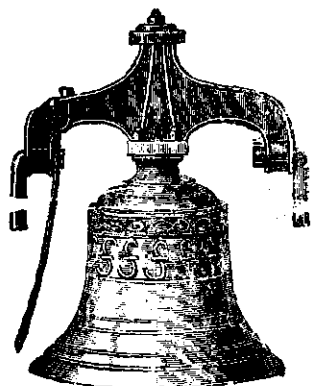
Nr. 333 E. ex 1920.

Notă oficială.

Resortul de culte și instrucțiune publică al Consiliului Dirigent referindu-se la actul nostru, ce i-l'am adresat în cauza clopotelor recvirate de guvernul maghiar și readuse în țară ne comunică, că a cerut ministeriului de război, ca clopotele aflate în Ungaria și aduse acasă să le pună la dispoziția bisericilor românești sau să înființeze eventual Ministeriul de război însuși o turnătorie de clopote având materialul brut la dispoziție, căci altcum înzestrarea bisericilor cu clopote ar însemna o sarcină enormă pentru comunele noastre bisericești serace.

Caransebeș, în 20 Februarie (4 Martie) 1920.

Filaret Musta m. p.
arhimandrit, vicariu episcopesc.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote

și fabrică de scaune de fier pentru clopote

Timișoara-Fabric.

13-52 Calculări de preț se trimit gratuit.